

0 mapach nieistniejącego miasta

Jak opracować mapę getta warszawskiego, dla którego nie było dotychczas żadnych szczegółowych i kompletnych materiałów topograficznych? Przed tym wyzwaniem stanął Paweł E. Wespiński, przystępując do udziału w pracach nad książką „Getto warszawskie. Przewodnik po nieistniejącym mieście”. O swoich doświadczeniach opowiadał 13 stycznia w Zakładzie Kartografii Uniwersytetu Warszawskiego. Jak wyjaśniał, jedną z ambicji autorów tego przewodnika, Barbary Engelking

i Jacka Leonciaka, było zamieszczenie wielu szczegółowych map prezentujących różne aspekty funkcjonowania getta. Po ważnym problemem okazało się jednak znalezienie materiałów źródłowych. Wprawdzie dostępnych jest sporo opracowań sprzed II wojny światowej oraz z okresu tuż po niej, ale po bliższej analizie okazały się one dalece niewystarczające. Wada map i planów z lat 30. wynikała głównie z tego, że pod koniec tego okresu stolica przeżywała boom budowlany. Materiały te albo nie uwzględniały więc nowych inwestycji, albo przeciwnie – były one nanoszone, choć pozostawały w sferze planów. Przydatność map powojennych także była ograniczona – choćby ze względu na ogromniszczenie Warszawy. Należało więc sięgnąć do wielu materiałów uzupełniających, a to czyniło redakcję map trudną i żmudną. Wyzwaniem okazało się już samo wyznaczenie dokładnego przebiegu muru getta. Przed naniesieniem na mapę każdy odcinek wymagał dłu-

giej dyskusji, a w niektórych przypadkach jej wynik musiał bazować jedynie na intuicji autorów.

Pierwsze wydanie przewodnika ukazało się w 2001 roku i spotkało się z tak dużym zainteresowaniem, że po dekadzie jego ceny sięgały 2 tys. zł! Szybko przybywało ponadto materiałów rzucających nowe światło na historię warszawskiego getta. Zachęciło to autorów do opracowania drugiej edycji przewodnika, która ukazała się w zeszłym roku. Zamiast wszystkie w książkę i podzielone, część map opublikowano w formie odrębnych, wielkoformatowych arkuszy. Udało się je unaczyć oraz poprawić kartometryczność i czytelność. Dzięki no-

wym materiałom źródłowym książkę wzbogacono o dodatkowe mapy tematyczne. Przybliżając one takie zagadnienia, jak zmiany w układzie komunikacji publicznej czy wywóz gruzu z getta. Opracowanie nowych map oraz aktualizacja tych z I wydania to w dużej mierze konsekwencja dotarcia do mało jeszcze znanego zbioru zdjęć lotniczych Polski w National Archives College Park pod Waszyngtonem. Jak podkreślał Paweł Wespiński, jego bogactwo jest na tyle duże, że wiele przechowywanych w nim obrazów dopiero czeka na odkrycie. Z pewnością pomogą one w opracowaniu kolejnych map getta, nad którymi już teraz myślą autorzy przewodnika.

Tekst i zdjęcie Jerzy Królikowski

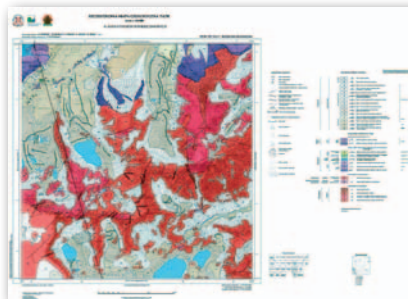
Otwarta mapa Polski rośnie

Rok 2013 był bardzo owocny dla otwartego projektu kartograficznego OpenStreetMap, szczególnie w naszym kraju – podsumowuje Stowarzyszenie OpenStreetMap Polska. Obecnie objętość pliku zawierającego spakowane dane OSM dla Polski wynosi 594 MB, czyli o 88% więcej niż w 2012 r. Przekłada się to na około 17 mln dodatkowych węzłów, prawie 2 mln nowych linii, z czego ponad 400 tys. to drogi. W bazie jest już również 2,8 mln elementów z tagiem określającym adres (wzrost o 340%), 140 tys. punktów użyteczności publicznej (wzrost o 55%) i 33 tys. sklepów (o 37% więcej). Oprócz rozrastającej się mapy Stowarzyszenie chwali się popularyzacją projektu na wielu konferencjach oraz pozyskaniem pierwszych środków (1293 zł) z 1% podatku. Ostatnie miesiące 2013 roku minęły pod znakiem szerokiej współpracy między strażą pożarną a społecznością OSM, czego przykładem jest „Akcja Wieluń” oraz konkurs pikietażowy (kartowanie słupków kilometrowych). Na tę okazję powstała nawet specjalna aplikacja StrażakOSM. Stowarzyszenie jest również dumne z pozyskanych danych, w tym importu punktów adresowych ze 130 gmin oraz uzyskania możliwości korzystania z zasobów rządowego Geoportalu, co wywalczono wspólnie z projektem Uzupełniająca Mapa Polski.

Źródło: OSM PL

Tatrzańskie zabytki wkrótce w sieci

Małopolska Biblioteka Cyfrowa rozpoczęła prace nad skanowaniem i udostępnieniem on-line 5 tys. map i 200 przewodników z kolekcji Zofii i Witolda Paryskich przekazanych Ośrodkowi Dokumentacji Tatrzańskie Parku Narodowego. Digitalizacja obejmie topograficzne i turystyczne mapy Tatr oraz XIX- i XX-wieczne opracowania kartograficzne Galicji, Spisza, Liptowa oraz byłej

Czechosłowacji. Wśród nich znajduje się m.in. wydana w 1886 r. w Wiedniu „Mapa Królestwa Galicji” w skali 1:864 000. Skanowaniu

poddane zostaną także opracowania tematyczne m.in. o treści geologicznej, hydrograficznej i hipsometrycznej. Ozdobą kolekcji są XIX-wieczne panoramy Tatr oraz jedno z pierwszych planów Zakopanego. Prócz map zbiory MBC zasilą przewodniki z lat 1797-1953 zawierające opisy: Tatr, Pienin, Spisza, Orawy oraz Słowacji.

Źródło: Wojewódzka Biblioteka Publiczna w Krakowie